

מגד

יורחחים

155

מנחם אב תשע"ב

עלון חודשי להנחלת משנתו ומורשתו של מרן הראי"ה קוק זצ"ל

על משנת הראי"ה

"אם נחרבנו ונחרב העולם עמנו על ידי שנאת חנם נשוב להבנות, והעולם עמנו יבנה, על ידי אהבת חנם".

אורות הקודש ג' עמ' שכד

אני בריה וחברי בריה

במסכת יומא (ט ב) נאמר: "מקדש שני שהיו עוסקים בתורה ובמצוות וגמילות חסדים מפני מה חרב? מפני שהייתה בו שנאת חנם", ובתוספתא (סוף מסכת מנחות) הוסיפו ואמרו: "אבל באחרונה (בבית השני) מכירין אנו בהן שהם עמלים בתורה (ובירושלמי הוסיפו: "זוהירין במצוות ובמעשרות וכל ווסת טובה היתה בהן") מפני מה גלו? מפני שאוהבין את הממון ושונאים איש את רעהו". השנאה שאנו קוראים לה "שנאת חנם" זו שנאה ללא סיבה או שהסיבה היא מוטעית ואינה נכונה. בפתיחתו לספר בראשית מסביר הנצי"ב מה הייתה סיבת שנאת החנם שבגללה חרב הבית: וכך הוא כותב: "דשבח י"שר" (שנכתב על הקב"ה בפרשת האזינו: 'צדיק וישר הוא'), נאמר להצדיק דין הקב"ה בחורבן בית שני שהיה דור עיקש ופתלתול – ופירשנו שהיו צדיקים וחסידים ועמלי תורה, אך לא היו ישרים בהליכות עולמיות, על כן מפני שנאת חנם שבלבם זה את זה, חשדו את מי שראו שנוהג שלא כדעתם ביראת ה' (דוק בדבריו: לא כתב שלא נהגו בכלל ביראת ה', אדרבא גם הם נהגו ביראת ה' אך לא כדעתם) שהוא צדוקי ואפיקורס, ובאו על ידי זה... ולכל הרעות שבעולם עד שחרב הבית, ועל זה היה צידוק הדין – ומסיים שם הנצי"ב – שהקב"ה ישר ואינו סובל צדיקים כאלו אלא באופן שהולכים בדרך הישר גם בהליכות עולמיות ולא בעקמימות, אף על גב שהוא לשם שמים זה גורם חורבן הבריאה והריסות ישוב הארץ".

איך מרפאים את שנאת החנם הזאת?

תשובה לכך אנו שומעים מחכמי יבנה שהיו בדור החורבן. את דבריהם מסביר הראי"ה בפירושו "עין איה":

מובא בשם חכמי יבנה במסכת ברכות (יז, א): "אני (העוסק בתורה – רש"י) בריה, וחברי (עם הארץ – רש"י) בריה, אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה, אני משכים למלאכתי והוא משכים למלאכתי, כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי כך אני איני מתגדר במלאכתי, ושמא תאמר אני מרבה והוא ממעיט – שנינו: אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכין לבו לשמים". את דברי חכמי יבנה מסביר הראי"ה בספרו (שם) כך: האדם הוא מטבעו חברותי, ולמרות שבטבעו האדם זקוק לחברה, מוצאים אנו פעמים רבות שחסרה לו אהבת רעים, וחסרון זה הוא פעמים רבות באשמת האדם עצמו, והסיבות הן רבות כמו: התנשאות, זלזול. התנכרות וכדומה, הסיבות הללו הן פרטיות, אבל קיימת סיבה אחת עיקרית שהיא שורש כל הסיבות האחרות והיא אהבת האדם את עצמו בצורה מופרזת

העוברת כל גבול המעבירה את האדם על דעתו והוא מתכחש לשוויון הקיים בינו לבין זולתו, על כן הוא מסתכל עליו בביטול ומלמעלה. על תופעה זו באו חכמי יבנה לומר לנו שקיימת תרופה לחסרון הזה והיא שהאדם ישים לבו לכמה פרטים שגויים בעצמו, ואז מאליה תבוא בלבבו אהבת הבריות.

הפרט האחד שעל האדם לשים לב הוא שבני אדם נבדלים זה מזה במעלות שונות כמו החכמה והכשרונות אך אין להם נגיעה לעצם החיים והזכות לחיים, לענין עצם החיים וצרכיהם הכלליים של בני האדם אין הבדל בינו לבין זולתו. השני, ההבדלים שבין בני האדם אינם הבדלים עצמיים שראוי שבביל זה להרגיש ריחוק מחברו – על שני ההבדלים אלו אמרו חכמי יבנה: "אני בריה וחברי בריה" ולשינוי אותה זכות על עצם החיים, ועל ההבדלים הקיימים בין בני האדם, שאינם עצמיים אלא מקריים וחיצוניים, כך אמרו: אני מלאכתי בעיר והוא מלאכתי בשדה, על כן אין שום הצדקה להמעט מזכויותיה של שום בריה בעולם החיים או להתנשא עליה. השלישי, שגם אם מרגיש האדם שלפי מצבו יש בו יתרונות ומעלות במה שהוא מועיל בעולם, עליו להכיר שיש גם בחברו לפי מצבו מעלות ויתרונות שהוא מועיל בהם בעולם לפי עניונו, על זה אמרו: כשם שאני משכים למלאכתי כך הוא משכים למלאכתי. והרביעי, שאם האדם שולל את המעלות שיש לזולתו מפני שהוא מוצא בעצמו מעלות וכישרונות שאינן אצל זולתו, עליו לדעת שגם לחברו, לפי מצבו מעלות כאלו שאינן נמצאות בו, למשל: אם חסרה לחברו מעלת החכמה יתכן שיש בו מעלת הנדיבות שאינה בו. ועל זה אמרו חכמי יבנה: כשם שהוא אינו מתגדר במלאכתי להיות לו יתרונותי הראויים לפי מצבי, כך איני מתגדר במלאכתי וחסרות לי יתרונות שלו - מכאן שאין לאדם שום סיבה שבגללה יוכל להביט על חברו מגבוה. טענה נוספת יכול האדם לטעון שיש לו עדיפות על חברו, מפני שהוא מרבה וחברו ממעיט, והמרבה רצוי יותר לפני ה'. גם טענה זו מוטעית היא מפני שלא הכמות היא המביאה למציאת חן בעיני ה' אלא הכל תלוי בשלמות הלב וטהרתו, ואת הטמון בלב חברו אין האדם יודע. הקב"ה דן כל אדם לפי ערכו, חכמתו ומצבו, ואם האדם עושה את אשר ביכולתו הוא טוב מאוד בעיני ה', על כן "אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכווין לבו לשמים". אפילו הגדול בחכמה ובכבוד צריך להתייחס אל כל אדם כשווה לו, לכבדו ולאהוב אותו באמת. דברים אלו אמרו חכמי יבנה מיד אחר החורבן כתשובת המשקל לשנאת חנם שנבעה מהזלזול שאחד רחש לחברו.

הרב יעקב הלוי פילבר, י-ם ת"ו

לידתו של משיח

אזור למוותניו, וללא משוא פנים, חלילה, ברוח שפתיו הוא "ימית רשע". תיקון עולם, אחדות אמת ו"סידור חיי המין האנושי כולו על פי דרכי האהבה והאחוה" (עולת ראייה כרך ב עמ' מג) לא יתכנו בלא צדק ומשפט שיעמדו בבסיסם.

אלא שנפשו הטהורה של מן הרב כבר עמדה על גודל הפער שבין רעיונות האחדות והאהבה אליהם הלב כוסף לבין חושן המשפט המונח על אותו הלב. וכאשר נדרש הוא לתת את דמעתו לתוך נאד הדמעות "על חללי בת עמנו" (אוצרות הראי"ה) פורש הוא את שיחו "מי יתן ראשי מים, ועיני מקור

דמעה, ואבכה יומם ולילה את חללי בת עמי"..." אבל "דום", קורא קול מאחרי, את מי אתה מספיד?... קרא אתה בפיוך שמא שכחת, או שמא לא למדת, את האמור (במסכת שמחות פרק ב הלכה י'): "כל הפורש מדרכי ציבור אין מתעסקים עמו בכל דבר, אחיהם וקרוביהם לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלים ושותים ושמיחים שנאבדו שונאיו של מקום, שנאמר הלא משנאיך ד' אשנא, ובתקוממין אתקוטט, תכלית שנהא שנאתים לאויבים היו ל". והכאב הולך ומתגדל, ומלחמת הרוח הטרגית עולה עד מרום קצה למקראם של דברי הרמב"ם, המתגלמים בצורה יותר ברורה (פ"א מהלכות אבל הלכה י' והובאו בשו"ע סימן שמו ס"ה): "כל הפורשים מדרכי ציבור, והם האנשים שפרקו עול המצוות מעל צוארם ואין נכללין בכלל ישראל בעשיית המצוות ובכבוד המועדות וישיבת בתי כנסיות ובתי מדרשות, אלא

הרי הן כבני חורין לעצמן,–אין מתאבלין עליהן, אלא אחיהם ושאר קרוביהם לובשים לבנים ומתעטפים לבנים, ואוכלים ושותים ושמיחים, שהרי אבדו שונאיו של הקב"ה, ועליהם הכתוב אמר הלא משנאיך ה' אשנא". ואתה חביבי צא פרנס ועשה שלום בין רגשי הלב, והשקט את המלחמה הסואנת כים זועף... והאומה העזה שבאומות קנאית היא ונוקמת, נוקמת היא בקנאה קשה כשאל מעוכרי חייה, לא תשא פני כל, את אחיה לא תכיר ואת בניה לא תדע. עוד חי בלבה קול הכרוז של הרועה הראשון: "כה אמר ד' אלהי ישראל, שימו איש חרבו על ירכו, עברו ושובו משער לשער במחנה, והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו".

לא לחינם אומרת הגמרא במסכת סנהדרין (ו, ב) שאם יש משפט אין שלום ואם יש שלום אין משפט. אורחות המשפט אוסרות מלחמה על כל רשע ותיעוב, משנאות ומרחיקות אותם עד כדי איסור אף לבכות אחר מיטתם. ואף כי מן הרב במכתבו

"משנכנס אב ממעטין בשמחה" קובעת המשנה במסכת תענית (כט, א), אך דווקא בחודש הזה, חודש שבו רבו הצרות לאורך כל הדורות מדור יוצאי מצרים ועד דורנו זה, דווקא אז מתוך עומק הכאב והצער של היום הכאוב ביותר בלוח השנה העברי מבצבץ ועולה אור גדול שבכוחו להאיר לעם ולעולם כולו. בט' באב נולד המשיח, קובע תלמודה של ארץ ישראל במסכת ברכות (פ"ב מ"ה), וכך גם במדרש איכה זוטא ובב"י או"ח ס' תקנד).

פירושים רבים ודרשות עמוקות נדרשו בכדי לחרוז את שני המאורעות רבי הרושם והרי הגורל האלו לכדי חטיבה אחת שחלקיה אחוזים זה בזה ומשלימים זה את זה. אך נראה כי על כולנה עולים האורות אותם ניתן לדלות מתורתו של מן הראי"ה בסוגיה עמוקה זו, הבנות ודעות השוזרות וחורזות את שתי הפרשיות האלו לכדי שורש אחד שכאשר עומדים על סודו ניתן למשוך מתוכו חסד ורחמים, אור וגאולה.

"הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם ד' וְהִקְמַתִּי לְדָוִד צִמְח צִדִּיק וְיִמְלֶךְ מִלְּךְ וְהִשְׁכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצִדְקָה בְּאֶרֶץ" מנבא ירמיהו הנביא (כג, ה), ומלמד אותנו מן הרב כי המשפט והצדקה אשר יעשה מלך המשיח בארץ אינו נוגע אך לעם ישראל ולא רצו אלא למציאות בכללה, שכן "כנסת ישראל שואפת לתיקון העולם בכל מלואו... הכל, הכל צריך להיות מתוקן, הכל צריך להיות מטוהר. (אורות

עמ' כו) והשאיפה שלנו הינה "לאחד כל באי עולם למשפחה אחת לקרוא כולם בשם ד'" (אורות עמ' קס). ימות המשיח עברונו אינם מתמצים רק בתיקונו של עם ישראל על כל גווניו ומפלגותיו, ימות המשיח, הגאולה והישועה השלמים עברונו, כרוכים היטב בגאולתו ואושרו של העולם כולו.

כך מאלפנו גם הנביא ישעיהו (פרק יא) "וְיָצָא חֲקֹר, מְגַזַּע וְיָשִׁי; וְיָצָר, מְשַׁרְשָׁיו; יִפְרָה. וְנָחָה עָלָיו, רוּחַ ד'. ... וְשִׁפְט בְּצִדְקַת דָּלִים, וְהוֹכִיחַ בְּמִישׁוֹר לְעַנְוֵי-אֶרֶץ... וְהָיָה, בַּיּוֹם הַהוּא, שֶׁרֶשׁ יְשִׁי אֲשֶׁר עָמַד לְנֶס עַמִּים, אֲלֵיו גּוֹיִם יִדְרְשׁוּ; וְהָיְתָה מִנְּחָתוֹ, כְּבוֹד". לא רק עם ישראל יהנה ויתעלה מאורחות המשפט של מלך המשיח, אלא העמים כולם "אליו גויים ידרשו" (שם פרק ב) וגם אותם הוא ישפוט במישור וינחה.

מלאכת המשפט של מלך המשיח היא אבן הפינה ואבן הראשה של מנהיגותו, עליה תיוסד מלכותו ובה יגולמו פסגת מנהיגותו והדבק שילכד את העמים כולם סביבו. הצדק יהיה

הרב יעקב צבי זיסלמאן, גורש מן הארץ על ידי התורכים, הוא זכה לחזור ארצה לאחר כבוש הארץ על ידי האנגלים. לכו היה מלא תודה לקב"ה על כך והוא שואל את מן הראי"ה "האבכה בחודש החמישי?". להלן תשובתו.

ב"ה,

יום י"ט לחודש תמוז תר"פ, שנה ראשונה לאחינו הנציב העליון של ארץ ישראל מר אליעזר בן מנחם סיר הרברט סמואל יר"ה.

שלום וברכה

לכבוד ידידי הישיש הנכבד, מלא צפיית ישועה לעם ד' ונחלתו, מו"ה יעקב צבי זיסלמאן נ"י.

אחדשה"ט באה"ר (אחרי דרישת שלומו הטוב באהבה רבה)!

מכתבו היקר קבלתי ורגשות ששונו בתשועת ד' אשר הפליא לעשות עמנו, ביסוד גאולתנו במינויו העליון של אחינו השר הגדול שליט"א, מלאה את לבבי שמחת לב, בראותי כי זקני הדור מרגישים וחשים את אור הישועה, וזה הוא סימן יפה לבית ישראל ותחייתו. אמנם במה שנוגע לסגולת הצומות, חושב אני כי עד אשר יכון ד' את בית מקדשנו החרב לעינינו, בהר מרום הרים, לתפארת לעיני כל העמים, אי אפשר לנו לבטל אותם. ונקוה כי כאשר החל צור ישראל את ישועתו, ביחס לתשועתו הכללית, בנוגע לאה"ק בכלל, כן יאיר ג"כ בתשועת בנין בית מקדשנו, וישלח לנו משיח צדקנו בגאולה שלמה, להושיע את כל עם ד' הנידחים בין זאבי ערב, שדמם הולך ונשפך בעוה"ר (בעונות הרבים) גם כעת באופן נורא ואיום.

וכאשר יאיר ד' לנו באור ישועתו הכוללת, יהפכו הצומות כולם לששון ולשמחה ולמועדים טובים, ואור הישועה הגמורה ופאר משיח צדקנו ובנין בית מקדשנו יבאו לנו, על ידי מה שלא נשכח את בית אלקינו ואת אחינו כולם, כל עם ד' הנתון במיצר, ונשתתף בצערם ויגונם על ידי צומי תעניותינו כמאז, ויחד עם זה נתאמץ לרומם בארצנו הקדושה את קרן הקודש, ברוח טהור מלא אמונת אומן בדבר ד' הנאמן לעולם, ובהודות לד' על חסדו ואמיתו.

והי' זה שלום כנפשו וכנפש ידידו דושה"ט (דורש שלומו הטוב) באהבה רבה, המצפה לגאולה שלמה.

הק' אברהם יצחק הכהן קוק.

שם נכנס לחלוקי סברות בין פורשים מדרכי ציבור קמאי ובתראי, ותמך את דמעתו שם בהלכות המיוחדות לנהרגים ביד נוכרים (שו"ע י"ד שמ, ה) הרי ברור הוא כי כל זה לא יעלה ארוכה לתהומות הכאב ולעומק הפער עליו יש לגשר.

אל תתחבר לרשע צייתה אותנו המשנה. אברהם עמוד החסד נפרד מעל לוט, על יהונדב בן שמעה היה להיפרד מאמנון (מדרש שכל טוב שמות יז), יהושפט מלך יהודה נדרש להיפרד ממלך ישראל שסירך את דרכיו (מלכים א כב, מג) ועוד כהנה וכהנה (ועיין עוד ברמב"ם הלכות דעות פ"ו ה"א).

ובכל זאת, אך לכאורה, רוח שונה עולה ממשנתו של מן הראי"ה גאון אהבת ישראל (כפי שכינהו הרמ"צ נריה בספר משנת הרב עמ' 8), כפי שכותב הוא באיגרותיו "עליו להמשיכם בחבלי אהבה והתקרבות וסבלנות גדולה, שהוא יותר קרוב להצליח מדרך האיבה והתהלכות בזעם" (אגרות הראיה ב עמוד קסא, וראה עוד שם עמ' עח, ועמ' רעא ועוד כהנה רבות). ובעוד שהלכה פסוקה היא הן ברמב"ם (הלכות חוצה ושמירת הנפש יג, יד) והן בשו"ע (חו"מ סי' ערב) שגם אם אתה לבדך ראת לפלוני שעבר עבירה מצוה עליך לשנאו, מלמדנו מן הרב להרבות גם כלפיו בחבלי אהבה.

אתה צא ועשה שלום בין אורחות המשפט בהן נוקב הדין את ההר לבין חפץ השלום מלא האהבה על מבוועיה שמנחה אותנו הרב. ואפשר שעל דא בדיוק העמידו חכמים את לידתו של משיח שנזכרה בראש המאמר, ואפרש את דברי.

כך לימדנו הרב זצ"ל : "אהבת הבריות צריכה להיות חיה בלב ובנשמה, אהבת כל האדם ביחוד, ואהבת כל העמים כולם, חפץ

עילויים ותקומתם הרוחנית והחמרית...אי אפשר כלל לבא לידי רום הרוח של "הודו לד' קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו". בלא אהבה פנימית, מעמקי לב ונפש, להיטיב לעמים כולם... תכונה זו היא שמסגלת את חוץ דמלכא משיחא לחול על ישראל" (מידות הראי"ה, עמ' צ"ד).

אין הרב תומך את שיטתו ההלכתית המרבה אהבה, אך על עיתים שאולי השתנו או הגדרתם של בעלי החטא כ"שווגים, עמוקים או מוטעים". שיטתו מיוסדת על הרבה למעלה מזה, על רוחו של מלכא משיחא על האהבה הגדולה הממלאת את הלב שרק היא מהווה את השער לשנאה של משפט, שנאה שמטרתה לתקן ולא לקלקל, לקרב ולא להרחיק. והדברים, לענ"ד, מדויקים בהלכה שהזכרנו לעיל "הרי זה מצוה לשנאו עד שיעשה תשובה ויחזור מרשעו...".

עד שיעשה תשובה לא כציון זמן אלא כהגדרת תכלית ומטרה, הרחק אותו אך כדי שיעשה תשובה. כך מתעלה גם השנאה, ותחת שנאת החנם שהחריבה את ביתנו מבצבצת רוחו של משיח המלמדת אותנו כי תוכו רצוף אהבה ומתוכו מתקנים את העולם ומביאים את לידתו של המשיח.

הרב יאיר יהודה בן מנחם

ירושלים, ת"ז

כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה

הכהן הגדול מאחיו

הסופר אברהם שוער, חבר נעורים של מרן הראי"ה, מספר: בימי "בין המיצרים" משהגיעה שעת חצות היה אברהם - יצחק - והוא אך נער כבן חמש עשרה שנה - סוגר את הגמרא, ואנחנו שנינו יורדים מעל הבימה שהיינו יושבים בלילה ולומדים, והיינו הולכים אצל התנור הגדול, חולצים את נעלינו, ויושבים על הקרקע ועורכים "תיקון חצות"... אברהם - יצחק היה נושא קולו בבכי ומתמוגג בדמעות. הוא בוכה, וגם אני עיני דומעות ולבי חם בקרבי.

עומק הכאב

הרב בנימין-זאב פרג מספר ששמע מפי הגר"ש סטרליץ, שפעם החליט לראות את סדר "תיקון" של הרב. כיוון שידע שהרב נוהג ללמוד בשעות לילה מאוחרות, ובשעות בוקר מוקדמות, בחדר הספרים הקטן שבביתו, שיער בדעתו שזהו החדר שבו הוא גם עורך "תיקון חצות", והתחבא שם תחת הספה.

והנה הגיעה שעת חצות, הרב נכנס והדליק נר קטן, התיישב על הרצפה והתחיל בסדר התיקון המקובל, פתח בשקט ובהתאפקות, אולם כעבור דקות מספר כבר פרצו מפיו "קנים והגה והי", ועיניו זלגו דמעות רותחות. ככל שהדבר נמשך, התרגש הרבה יותר והתייפח בבכי,

עד שרבי שמעון לא יכול היה לעמוד בעומק הכאב, לבו התכווץ מצער, והוא לא עצר כח להשאר עד הסוף. באפלולית שבחדר, התחמק ויצא ממחבואו וברח החוצה... (הרב מ.צ. נריה, מועדי הראי"ה תקלח).

אבל החורבן

סיפר לי דודי הגאון הרב א. י. ולדינברג זצ"ל: על אף שהייתי תלמיד ישיבת חברון, מידי שבוע נהגתי כתלמידי ישיבה רבים אחרים להגיע ל"בית הרב" כדי לשמוע את שעוריו המיוחדים והמרתקים של הגאון הרב אברהם אהרן בורשטיין, שכונה "הרב מטברג", שהוזמן ע"י מרן הרב לשמש כראש הישיבה. אך לעולם לא אשכח את חווית עומק האבל בתשעה באב ב"בית הרב".

וכך תאר את המעמד: תלמידי הישיבה יושבים כאבלים על הרצפה, הרב נכנס. כניסתו לאולם מרשימה ומרתית את הלבבות הוא לבוש במעילו המיוחד, כשהקריעה על דש בגדו בולטת ומרתיעה, על ראשו כובע פרום וכלו זועק אבלות. אבלות על חורבן בית חיינו - בית המקדש. אבלות שהזמן לא השכיחה להיפך... האוירה מעוררת עוצמות של כאב וצער רב.

מרן הרב יושב על הרצפה, מקונן בקול ובוכה והדברים היוצאים מלבו הכואב נכנסים ללבבות השומעים. תחושה קשה אופפת את כולם. תפילת הדורות "השיבנו ה' אליך ונשובה, חדש ימינו כקדם" מהדהדת באולם ונישאת אל בורא העולם. "א-ל בנה, א-ל בנה, בנה ביתך בקרוב, במהרה במהרה בימינו בקרוב". ש. רייך

"שיבנה בית המקדש"

במהרה בימינו"-

השאיפה למהירות הבנין, מעניקה מעוף של קדושה מבריקה בנשמתנו. השקיקה שהמהירות הזאת תהיה בימינו, מקשרת את כל מהות החיים שלנו, גם בצורתם הזמנית, ליסוד הקדושה השלמה העליונה, שכל הארץ תאיר מכבודה" (עולת ראייה, ח"א, עמ' קכ"ז).

תלפיות- גם כשהוא תל (בחורבנו), כל הפיות פונים אליו.

קישור נפשות כל ישראל לבית - אלקי יעקב הוא, מפני התכלית של השלמות הרוחנית באור ד', שתבוא על ידי גדולתם של ישראל בהתאחדם בארץ הקודש.

על כן גם בחורבנו של בית המקדש, עיני כל ישראל נשואות אליו, כי 'לעולם לא זזה שכינה מהכותל המערבי', וגם כשהמקום שומם, בקדושתו הוא עומד, והסגולה הרוחנית אינה סרה משם לעולם - "תלפיות - גם כשהוא תל - כל הפיות פונים אליו" (ברכות ל', א') (עולת ראייה, ח"א, עמ' רס"ב)

אחרי חצות היינו יושבים ואומרים תהילים בקול עצוב וחנוק מאוד, הוא היה "בוחר" באותם מזמורי תהילים המספרים את צרותיהם של ישראל, הקובלים על החורבן והמנבאים עתידות של נחמה לציון ולישראל. פעם אחת שאלתיו לתומי: מדוע אתה בוכה כל כך בעריכת "תיקון חצות"? גם אני אוהב מאוד את ארץ-ישראל, וגם נפשי נכספת לעלות לארץ חמדה זו, ואבי... אבי שלי - בודאי ובודאי שהוא מתגעגע אל הארץ ומחכה לביאתו של משיח והוא... אברהם-יצחק נכנס לתוך דברי, וענה לי בתמימות טבעית כל כך, עד שנעתקו מילים מפיו, כי הפתעתי מאוד ממענה לשונו: הן אתה והן אביר אינכם כהנים, ואילו אני- הן כהן אנוכי! (ש.רז, מלאכים כבני אדם, עמ' 55).

עלון חודשי בהוצאת "בית הרב"

רח' הרב קוק 9 ת.ד. 6275, ירושלים 91062

טל: 02-6232560, פקס: 02-6242908

betharav@zahav.net.il

www.moreshet.co.il/beit-harav

ניתן לקרוא את העלון "מגד ירחים" גם באתר: www.yeshiva.org.il

עיצוב גרפי: ש. יוסטמן

מגד ירחים

www.moreshet.co.il/beit-harav

www.yeshiva.org.il

עריכה: שושנה רייך